

MASARYKOVA UNIVERZITA

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra geografie

Příprava na výuku – NĚMECKO

Ze0151/01 Didaktika geografie 1

Podzim 2023

Vypracovala: Bc. Kristýna Jančíková, 494 333

Vyučující: doc. PaedDr. Eduard Hofmann, CSc., Mgr. et Mgr. Michaela Spurná, Ph.D.

Datum vypracování: 23.10.2023

OBSAH

1. CVIČENÍ: Motivace skrze vybrané pilíře	3
2. CVIČENÍ: Propojenost studovaného oboru s kurikulárními dokumenty	4
3. CVIČENÍ: Geografické myšlení	11
4. CVIČENÍ: Hodnocení stojí na začátku plánování výuky	16
5. CVIČENÍ: Progresivní cíle	21
6. CVIČENÍ: Učební úlohy rozvíjející geografické myšlení	22
7. CVIČENÍ: Návrh vlastní výuky	24
ZDROJE	31

1. CVIČENÍ: Motivace skrze vybrané pilíře

ZADÁNÍ:

- Napište, jak byste žáky motivovali k výuce tématu
  - Zohledněte následující pilíře:
    - Krajina jako laboratoř
    - Vizualizace prostorových dat
    - Formování geografického vnímání světa
    - Užitečná geografie
-

Kromě toho, že je Německo naším sousedním státem a je tedy velmi pravděpodobné, že o něm žáci již někdy slyšeli nebo tam dokonce byli, setkávají se s výukou o tomto státu v osmém ročníku základní školy. Díky tomu, že má Německo s naší zemí mnoho společného, ať už je to umístění ve střední Evropě, podnebí nebo třeba některé střípky historie, je možné se opřít o poznatky, které o této krajině budou žáci mít. Na druhou stranu, každý stát je něčím výjimečný a stejně tak je tomu i u Německa, jehož krajina je poměrně různorodá – od Severoněmecké nížiny, přes Středoněmeckou vysočinu až po Alpy na jihu. Přírodní podmínky Německa měly a mají velký vliv na rozmístění obyvatelstva i na lokalizaci průmyslu, který se nachází v blízkosti velkých řek. Význam Německa lze vnímat po celé Evropě, kde je hospodářsky nejvyspělejším státem, a ani ve světě nezaostává.

Vizualizaci považuji za velmi důležitou součást výuky, kdy žáci mohou získat co nejucelenější pohled na vybraný stát. Učitel tak může využít videa, vhodné fotografie, grafy .. a v neposlední řadě mapy, ať už v papírové podobě či aplikace jako je Google Earth, Atlas.mapy.cz nebo ArcGIS.

Téma je provázané jak s fyzickou, tak se socioekonomickou geografii. Pomocí návodných otázek lze žákům přiblížit jednotlivé geografické sféry, které jsou provázané s dalšími, a zaměřit se na ty nejdůležitější oblasti.

Myslím, že je toto téma pro žáky poměrně atraktivní. Jednak mohou využít své znalosti, které nabyli v jiných předmětech jako je na nižším stupni prvouka, později pak dějepis, český jazyk, občanská výchova. Hlavně se ale učí o tom co znají a vidí i kolem sebe aniž by si to možná uvědomovali, ať už to jsou auta ze světoznámých německých automobilek, známá německá piva či jiné potraviny. V tomto vidím největší motivaci, která může vést k touze dozvědět se něco víc.

2. CVIČENÍ: Propojenost studovaného oboru s kurikulárními dokumenty

ZADÁNÍ:

- Pojmová mapa
- Jak je téma řešeno v učebnicích?
- Jaká témata jsme řešili v bakalářském studiu?
- Propojenost tématu s kurikulárními dokumenty – OV, klíčové kompetence

1.) POJMOVÁ MAPA – Evropský makroregion – Střední Evropa – **NĚMECKO**

Schéma č. 1: Téma Německo – čím vším je možné se ve výuce zabývat?, zdroj: vlastní tvorba

2.) JAK JE TÉMA ŘEŠENO V UČEBNICÍCH

a) Srovnání dvou učebnic:

Anděl, J., Bičík, I., Bláha, D. J., & Jánský, B. (2019). *Makroregiony světa. Nová regionální geografie*. Karolinum.

- Region Německo je v knize popsán v kapitole Evropský makroregion (Střední Evropa), a to konkrétně v podkapitole Německo od strany 72 po stranu 77 včetně
- Srovnám-li množství místa pro region Německo s ostatními státy Střední Evropy (jako je Slovensko, Polsko, Maďarsko, Rakousko a Švýcarsko), lze vidět, že je mu věnováno nejvíce prostoru
- Autoři se věnovali zejména faktografickému zachycení důležitých (i méně důležitých) informací, kdy je popsána nejdříve geopoloha a přírodní podmínky, následují historické souvislosti, obyvatelstvo, hospodářství a jednotlivé regiony Německa (to vše v souvislostech)
- Podkapitola je pojata velmi podrobně, kromě textu, který je dominantní, zahrnuli autoři také několik tabulek (např. produkce hlavních průmyslových výrobků, vývoj rozlohy a počtu obyvatel, ...), rámečků se zajímavostmi, graf týkající se exportu a dvě mapy (HDP ve spolkových zemích Německa a okupační zóny), kapitola zcela postrádá jakékoliv fotografické doplnění obsahu

Hübelová, D., & Chalupa, P. (2013). *Zeměpis pro 8. ročník, 1. díl – Evropa (4. vyd.)*. Nová škola

- Regionu Německo se učebnice věnuje v šesté kapitole v rámci tématu Střední Evropa, kam autoři řadí (až na jeden) stejné státy jako Anděl a Bičík (Slovensko, (ČR), Maďarsko, Polsko, Rakousko, Švýcarsko a Lichtenštejnsko)
- Porovná-li rozsah probíraného tématu s dalšími regiony, zjišťuji, že je všem věnováno přibližně stejné množství prostoru – cca 1 strana textu společně s několika názornými fotografiemi (budova parlamentu v Berlíně, řeka Rýn, uhelný důl Moers-Zeche), vlajkou Německa a mapkou Evropy s umístěním Německa
- Autoři popisují fakta o Německu velmi stručně, věnují se základním informacím (st. zřízení, hl. město, úř. jazyk, počet obyvatel, měna, rozloha), přírodním podmínkám, obyvatelstvu (imigrace), důležitosti hospodářství (těžba hnědého uhlí, strojírenství)
- Značná část prostoru je věnována rozšiřujícím otázkám pro žáky týkající se zejména vodstva Německa a jeho vyhledávání v atlase, ale také hospodářství Německa; v podstatě pouze jedna otázka je zaměřena na hlubší zamyšlení žáků nad imigrací
- Zbytečný je z mého pohledu prostor věnovaný formování státu od 2. světové války, který by mohl být využit například problému s migranty

b) VÝPISKY: Nová Škola (8. ročník); SPN (7. ročník), Fraus (8. ročník)

Základní informace:

- Počet obyvatel (81.9 mil.) – 2. největší (po Rusku) – 9% přistěhovalců z méně rozvinutých zemí, proč?; vysoká hustota zalidnění
- Berlín, euro, němčina, republika

Přírodní podmínky:

- Pobřežní nížiny až alpské vrcholky
- Alpy, Středoněmecká vysočina, Severoněmecká nížina
- Vodstvo: Severní moře, Baltské moře, Rýn, Odra, Nisa, Dunaj, Mohan, Labe,

Hospodářství:

- Hospodářsky jeden z nejvyspělejších států světa (po USA a Japonsku); největší hosp. mocnost Evropy
- Ložiska hnědého (1. na světě v těžbě), černého uhlí
- Důležitý je průmysl – strojírenství (výroba automobilů), elektrotechniky, chem. průmysl, hutnictví, spotřební průmysl
- Doprava – efektivní, hustá síť železnic a silnic, významné přístavy (Hamburg); zahraniční obchod (největší export v Evropě)

Zemědělství:

- Význam stále klesá (produkty z Francie a Itálie – levnější)
- chov prasat hlavně; těžba dřeva
- pšenice, cukrovka, brambory

x

Anděl a Bičík: Makroregiony Evropy – Evropský makroregion – Střední Evropa – Německo

- populační, ekonomický i politický potenciál – světová velmoc
- stálo na počátku Evropské unie
- patří mezi země s nejvyšší hustotou zalidnění 228 obyvatel na km² (hl. nížiny); celkový počet 82 mil. obyvatel (2015)

Geopoloha:

- velmi výhodná, ve střední Evropě (důl. dopravní spoje)
- Severní a Baltské moře, až na jih k Alpám
- 9 sousedních států
- Strategická poloha – „modrý banán“

Přírodní podmínky:

- Důležitý faktor pro rozvoj průmyslu a koncentraci obyvatel
- Pobřeží je nížinaté – Severoněmecká nížina; hodně bažin (v souč. většina vyschla; vliv na rozmístění silnic, železnic i sídel)
- Čím víc na jih – tím pestřejší reliéf
- Středoněmecká vysočina – hospodářsky využívaná, minerální prameny – lázně (Baden – Baden (Schwarzwald))

- Alpy – nejvyšší hora Zugspitze (2963 m n. m.) – cestovní ruch
- PODNEBÍ – podobné jako u nás, mírný pás
- Řeky propojené kanály – říční doprava, lokalizace velkých měst a průmyslu
- 33% lesy – papírenský a dřevozpracující průmysl (1. místo v Evropě)

Nerostné suroviny:

- Naleziště ropy a zemního plynu
- Černé a hnědé uhlí (2. největší producent na světě)
- Těžba solí – základ chemického průmyslu

Historické souvislosti:

- Vytvořil se z Východofranské říše v 10. století
- 1871 - sjednocení
- Porážka v 1. světové válce; po 2. sv. válce bylo Německo rozděleno – sjednoceno 1990

Obyvatelstvo:

- Dnes imigrace, dříve typická emigrace
- Po 2. sv. válce – pracovní síly z Turecka, J Evropy; 2015 – imigrační vlna
- Jedna ze zemí s nejvyšší střední délkou života (79 m, 83 ž); nejmenší kojenecká úmrtnost

Ekonomika:

- Jedna z hosp. velmocí světa (4. na světě – USA, Japonsko, Čína)
- Nejdůležitější – průmysl – vysoce kvalifikovaná pracovní síla, kvalitní produkty
- „Exponovaná poloha“ ve Střední Evropě – přístup k moři, splavné řeky, transevropské obchodní cesty
- Tzv. Sunbelt (střední Porýní, jižní Bavorsko) x začlenění zemí NDR – patrné rozdíly
- Dominuje hutnictví, strojírenství (Volkswagen, Mercedes (Daimler), Opel, BMW, Ford, Porsche) a chemický průmysl (Bayer, petrochemie Ingolstadt – napojený na ropovod vedoucí k Marseille)
- Největší evropský výrobce elektřiny, oceli, hliníku, plastů, aut, lodí, televizorů (Siemens) a papíru
- Jaderné elektrárny odstavovány, hydroelektrárny; staví se větrné elektrárny

Zemědělství:

- Dobré podmínky, typické jsou malé rodinné farmy, velmi efektivní, avšak hraje malou roli – trpí dovozem levných produktů z Itálie a Francie
- Nejvyšší stavy vepřů, největší produkce mléka, másla a vajec (ze států Evropy)
- Produkce obilovin (pšenice, ječmen) – 2. největší v Evropě; brambory, chmel (nejv. producent na světě) – pivo (145 l / rok/ obyvatele)
- 34% orná půda, 13% louky a pastviny

Doprava:

- Silniční doprava - efektivní, vysoce kvalitní – nejvíce dálnic v Evropě
- Železniční doprava - budování sítě vysokorychlostních vlaků (ICE, 200-350km/h)
- Říční doprava – Rýn (hodně přístavů), Duisburg (největší přístav na světě)
- Letecká doprava – společnost Lufthansa (odbaví přes 60 milionů cest./rok)
- Vysoký export

- Roste cestovní ruch – Berlín (3. nejnavštěvovanější město v Evropě), Norimberk, ...

Obecné informace:

- Federativní stát – spolkové země (16, největší je Bavorsko - Mnichov)
- Severní Porýní-Vestfálsko – 20% HDP Německa; spadá sem: Kolín nad Rýnem, Essen, Dusseldorf, Dortmund (Další sp. země - str. 77)

3.) JAKÁ TÉMATA JSME ŘEŠILI V BAKALÁŘSKÉM STUDIU?

- Téma Střední Evropa - Německo se řeší v rámci Regionální geo. Evropy (1.sem., nMgr.)

Lze využít:

- Geo. obyvatelstva a sídel – cvičení – práce se světovými statistikami, struktura obyvatel

4.) PROPOJENOST S KURIKULÁRNÍMI DOKUMENTY – analýza RVP ZV

Tab. 1: Provázanost OV RVP ZV (Zeměpis) s regionem Německo

Očekávaný výstup	Stupeň provázanosti	
	Úplně pokrývá	Částečně pokrývá
Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů		Různé zdroje dat na internetu (FAO, svět. statistiky) Fyzická a politická mapa Německa Tematické mapy – hospodářství, zemědělství, hustota zalidnění atd. Věková pyramida
Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii		Strategická poloha, imigrace, migrační proudy, přirozený úbytek obyvatel, hrubý domácí produkt, hustota zalidnění, konurbace, hospodářská velmoc, export, HDP
Z-9-2-02 rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu	Atmosféra (mírný pás), hydrosféra (moře, mořské proudy, řeky), litosféra (Severoněmecká nížina, Středoněmecká vysočina, Alpy), biosféra (lesy mírného pásu)	
Z-9-2-03 porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost		Přír. podmínky mají vliv na činnost člověka (nížiny – více osídlené, na druhou stranu měly velký vliv na vývoj osídlení a

		rozvoj dopravy bažiny), srážky (eroze, transport), proudění vzduchu (eolická činnost), teplota (zvětrávání)
Z-9-3-01 lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny	Evropa, Německo, Severní moře, Baltské moře „Exponovaná poloha“ ve střední Evropě – přístup k moři, splavné řeky, transevropské obchodní cesty Vyšší hustota zalidnění podél velkých řek (průmysl, velká města) – jádrová obl. Porúří Tzv. Sunbelt (střední Porýní, jižní Bavorsko) „Modrý banán“ Cestovní ruch – vysoký podíl HDP mají služby (např. lázeňství; historická města, ...)	
Z-9-3-02 porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států	Poloha Německa, vliv přírodních podmínek na obyvatelstvo a hospodářství. Ekonomika, hospodářství, politika, kultura, obyvatelstvo (náboženství, migrace) a sídla. Viz výpisky z Anděla a Bičíka (výše)	
Z-9-3-03 zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich	Změny hospodářské, ekonomické, ale také společenské. Problém s imigrací (s uprchlíky) – terorismus Diskriminace a rasismus vůči Romům Klimatická krize – skleníkové plyny (Zdroj: https://www.hrw.org/world-report/2023/country-chapters/germany)	
Z-9-4-02 posoudí, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel		Členitost reliéfu – částečně zasahují Alpy – méně zalidněné než nížiny Vyšší hustota zalidnění podél velkých řek – Rýn, Labe, Dunaj, Mohan (lokalizace velkých měst, dostatek prac. míst v průmyslu)

Z-9-4-03 zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje	Německo je hospodářská velmoc Evropy a 4. největší na světě Těžba hnědého uhlí (2. na světě), solí, zemního plynu Strojírenství, chemický průmysl, hutnictví Hydroelektrárny	
Z-9-4-04 porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit	Průmysl kolem velkých řek – konurbace v Porúří (Dortmund, Essen, Duisburg) Tzv. Sunbelt (střední Porýní, jižní Bavorsko) - strojírenství Vhodné lok. podmínky pro průmysl (splavné řeky, infrastruktura, prac. síla) Kvalifikovaná pracovní síla, kvalitní produkty Kvalitní zemědělství, ale klesající úroveň	
Z-9-4-05 porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků		Německo je hospodářská velmoc Evropy i světa, má důležitou roli v exportu. Je součástí mezinárodních organizací (EU, NATO).
Z-9-4-06 lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech		Migrační proudy (str. 56 – Šk. Atlas světa)
Z-9-5-01 porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajín		Nížinná krajina kolem řek – lokalizace průmyslu, vysoká hustota zalidnění Výše položená místa – turismus
Z-9-5-02 uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)		Lesy mírného pásu
Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí		Emise skleníkových plynů – spalování uhlí v elektrárnách

Zdroj: vlastní, RVP ZV 2021

Tab. 2: Možné propojení KK RVP ZV 2021 s regionem Německo

Klíčové kompetence	Možné propojení
Kompetence k učení	Žák si osvojuje učivo odlišnými formami pomocí map, vizuálií, videí, ... Z odlišných zdrojů, za pomoci grafů, tabulek. Opakuje si učivo např. s využitím kvízů, opakovacích kartiček. Dává věci do souvislostí.
Kompetence k řešení problémů	Vnímá problém s migrací, se skleníkovými plyny, ... zamýšlí se nad uvedenou problematikou, hledá příčiny a možná řešení.
Kompetence komunikativní	Žák diskutuje nad výše uvedenými problémy s učitelem a se svými spolužáky, čímž si vytváří své vlastní názory, zároveň přijímá postoje druhých. Odpovídá na položené otázky.
Kompetence sociální a personální	Žák pracuje na zadaných úkolech jak jednotlivě, s celou třídou, tak i ve skupině (pokud jsou určeny role, dodržuje je).
Kompetence občanské	Viz výše.
Kompetence pracovní	Žák propojuje znalosti získané z jiných předmětů – čeština, občanská výchova, ...
Kompetence digitální	Žák pracuje s digitálními technologiemi jako např. mapy.cz, Google Maps, atlas.mapy.cz, Google Earth, příp. Arc GIS online. Vyhledává ověřená a kvalitní data na internetu.

Zdroj: vlastní, RVP ZV 2021

3. CVIČENÍ: Geografické myšlení

ZADÁNÍ:

- Vyhledejte v učebnicích jednoduché a kognitivní geografické otázky, případně je přeformulujte nebo vytvořte svoji novou otázku
- Umožňuje nám RVP ZV rozvíjet u dětí geografické myšlení?

1.)

Tab. 3: Výukové geografické koncepty a k nim vztažené geografické otázky k tématu

		Geografické koncepty II. řádu				
		Čas/time	Interpretace /interpretation	Měřítko/scale	Propojení/ interconnection	Rozdílnost/ diversity
Geografické koncepty I. řádu	Místo/place	Jak se vyvíjela konurbace Dusseldorf – Dortmund – Essen? (porovnejte pomocí leteckých snímků) Jak se změnilo využití oblasti Severoněmecké nížiny po vysušení bažin?	Čím je významné Porúří? Jaký mají říční trasy Německa význam pro Česko?		Jakou spojitost mají Karlovy Vary a Baden-Baden? Co má společného oblast českého podkrušnohoří s německým Porýním?	Jaký je rozdíl v počtu odbavených pasažérů na letišti ve Frankfurtu a v Praze? V čem je podobný Sun Belt v Německu a v USA?
	Prostor/place	Jakým způsobem se Německo proměnilo od druhé světové války?	V čem je výhodná poloha Německa?	Jakou měrou se podílí zemědělství na tvorbě HDP? Kde byste hledali tzv. modrý banán?	Jaký mají vliv přírodní podmínky na rozmístění obyvatel a průmyslu? Jaký vliv má vodstvo Německa na rozmístění obyvatel?	Jakým způsobem se liší hospodářské využití nížin a výše položených oblastí?

	Systémy Země/Earth system		Z jakého důvodu se v Německu vytvořil hurikán? Pro jaké oblasti je typický?	Jaký průtok mají tři největší řeky Německa? Jakou má Německo hustotu zalidnění?	V čem se Německo dokáže vyrovnat jiným světovým mocnostem? Co ovlivňuje podnebí Německa?	Jaký přírodní jev se objevil v Německu a není pro něj typický? Jaký je rozdíl mezi podnebí Česka a Německa? Které německé výrobky znáte z našich obchodů?
	Prostředí/Environment	Jak bude vypadat další vývoj řešení problému s uprchlíky?	Co je podle vás hlavním důvodem vysokého počtu přistěhovalců do Německa? Jak vznikají skleníkové plyny?	Jak velké procento uprchlíků, kteří překročí hranice Evropy, se dostane do Německa?	Jakým způsobem se Německo podílí na řešení problému s klimatickou krizí v rámci EU? Které země Evropské unie přijímají nejvíce uprchlíků?	Jak si Německo vede ve světovém žebříčku znečišťovatelů ŽP?

Černá – otázka z učebnice

Červená – přeformulovaná otázka z učebnice

Zelená – vytvořená otázka

2.)

Tab. 4: OV RVP ZV 2021 a jejich provázanost s koncepty geografického vzdělávání

Očekávaný výstup	Řád konceptu	Jednotlivé koncepty geografického vzdělávání				
		Místo	Prostor	Systém Země		Prostředí
organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů	I.					
	II.	Čas	Interpretace	Měřitko	Propojení	Rozdílnost
	I.	Místo	Prostor	Systém Země		Prostředí

používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii	II.	Čas	Interpretace	Měřitko	Propojení	Rozdílnost
prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů	I.	Místo	Prostor	Systém Země		Prostředí
	II.	Čas	Interpretace	Měřitko	Propojení	Rozdílnost
rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu	I.	Místo	Prostor	Systém Země		Prostředí
	II.	Čas	Interpretace	Měřitko	Propojení	Rozdílnost
porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost	I.	Místo	Prostor	Systém Země		Prostředí
	II.	Čas	Interpretace	Měřitko	Propojení	Rozdílnost
lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny	I.	Místo	Prostor	Systém Země		Prostředí
	II.	Čas	Interpretace	Měřitko	Propojení	Rozdílnost
porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států	I.	Místo	Prostor	Systém Země		Prostředí
	II.	Čas	Interpretace	Měřitko	Propojení	Rozdílnost
zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich	I.	Místo	Prostor	Systém Země		Prostředí
	II.	Čas	Interpretace	Měřitko	Propojení	Rozdílnost
posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace	I.	Místo	Prostor	Systém Země		Prostředí
	II.	Čas	Interpretace	Měřitko	Propojení	Rozdílnost
posoudí, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel	I.	Místo	Prostor	Systém Země		Prostředí
	II.	Čas	Interpretace	Měřitko	Propojení	Rozdílnost
zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje	I.	Místo	Prostor	Systém Země		Prostředí
	II.	Čas	Interpretace	Měřitko	Propojení	Rozdílnost
porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit	I.	Místo	Prostor	Systém Země		Prostředí
	II.	Čas	Interpretace	Měřitko	Propojení	Rozdílnost
porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků	I.	Místo	Prostor	Systém Země		Prostředí
	II.	Čas	Interpretace	Měřitko	Propojení	Rozdílnost
lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech	I.	Místo	Prostor	Systém Země		Prostředí
	II.	Čas	Interpretace	Měřitko	Propojení	Rozdílnost

porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny	I.	Místo	Prostor	Systém Země		Prostředí
	II.	Čas	Interpretace	Měřítko	Propojení	Rozdílnost
uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)	I.	Místo	Prostor	Systém Země		Prostředí
	II.	Čas	Interpretace	Měřítko	Propojení	Rozdílnost
uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí	I.	Místo	Prostor	Systém Země		Prostředí
	II.	Čas	Interpretace	Měřítko	Propojení	Rozdílnost
vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy	I.	Místo	Prostor	Systém Země		Prostředí
	II.	Čas	Interpretace	Měřítko	Propojení	Rozdílnost
hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu	I.	Místo	Prostor	Systém Země		Prostředí
	II.	Čas	Interpretace	Měřítko	Propojení	Rozdílnost
hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu	I.	Místo	Prostor	Systém Země		Prostředí
	II.	Čas	Interpretace	Měřítko	Propojení	Rozdílnost
lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit	I.	Místo	Prostor	Systém Země		Prostředí
	II.	Čas	Interpretace	Měřítko	Propojení	Rozdílnost
uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států	I.	Místo	Prostor	Systém Země		Prostředí
	II.	Čas	Interpretace	Měřítko	Propojení	Rozdílnost
ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu	I.	Místo	Prostor	Systém Země		Prostředí
	II.	Čas	Interpretace	Měřítko	Propojení	Rozdílnost
aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny	I.	Místo	Prostor	Systém Země		Prostředí
	II.	Čas	Interpretace	Měřítko	Propojení	Rozdílnost
uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech	I.	Místo	Prostor	Systém Země		Prostředí
	II.	Čas	Interpretace	Měřítko	Propojení	Rozdílnost

Zdroj: RVP ZV 2021, vlastní

4. CVIČENÍ: Hodnocení stojí na začátku plánování výuky

ZADÁNÍ:

- Vyberte z předchozího úkolu OV, která podle Vás plně pokrývají téma a zamýšlejte se nad nimi z hlediska hodnocení – Jaká je náročnost daného tématu? Co si mají žáci odnést? Jak se téma projeví v chování a myšlení žáků? Jaké jsou konkrétní projevy žáků?
- Používejte aktivní slovesa

Tab. 5: OV RVP ZV 2021 a hodnocení

Očekávané výstupy (nejčastěji zastoupené)	Témata	Náročnost	Co si mají žáci odnést?	Jak se to projeví v chování a myšlení žáků?	Projevy žáků	
					Aktivní sloveso	Projev
Z-9-2-02 rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu	Atmosféra (mírný pás), hydrosféra (moře, mořské proudy, řeky), litosféra (Severoněmecká nížina, Středoněmecká vysočina, Alpy), biosféra (lesy mírného pásu)	Střední Žáci by již měli mít povědomí o těchto tématech z nižších ročníků, tudíž pojmy znají, náročnější by mohlo být najít souvislost mezi těmito složkami konkr. v Německu (např. vliv oceánu na podnebí).	Dovednost	<u>Žák porovnává</u> klimatické podmínky na pobřeží a ve středozemí, jejich vliv na přírodní sféru. <u>Klasifikuje</u> tvary zemského povrchu.	Rozlišuje, porovnává	provádí analýzu mapy hledá souvislosti mezi jedn. přírodními složkami
					Pojmenuje, klasifikuje	rozeznává nížiny .. až pohoří

<p>Z-9-3-01 lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny</p>	<p>Evropa, Německo, Severní moře, Baltské moře</p> <p>„Exponovaná poloha“ ve střední Evropě – přístup k moři, splavné řeky, transevropské obchodní cesty</p> <p>Vyšší hustota zalidnění podél velkých řek (průmysl, velká města) – jádrová obl. Porúří</p> <p>Tzv. Sunbelt (střední Porýní, jižní Bavorsko)</p> <p>„Modrý banán“</p> <p>Cestovní ruch – vysoký podíl HDP mají služby (např. lázeňství; historická města, ...)</p>	<p>Střední</p> <p>Žáci by mohli mít problém s určením toho, v čem je poloha Německa výhodná (oproti okolním státům) a proč je zrovna Německo hospodářskou mocností. Pomocí vhodných mapových prostředků lze žákům vysvětlit a ukázat důvody ať už v prostoru celého Německa nebo na konkrétních místech.</p>	<p>Dovednost</p>	<p>Žák <u>lokalizuje</u> polohu Německa ve Střední Evropě.</p> <p><u>Zamýšlí</u> se nad tím, v čem je jeho poloha výhodná a jak ovlivňuje hospodářství a ekonomiku Německa.</p> <p><u>Srovnává</u> postavení Německa na světovém poli.</p>	<p>Lokalizuje</p>	<p>vyhledá polohu Německa a blíže ji popíše</p>
					<p>Srovnává</p>	<p>určí, v čem je poloha N. výhodná i vůči ostatním zemím Evropy</p> <p>identifikuje periferní zóny a rozvojová jádra</p> <p>popíše postavení N. v EU a ve světě</p> <p>určí, v čem se ČR může vyrovnat Německu</p>

Z-9-3-02 porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států	Poloha Německa, vliv přírodních podmínek na obyvatelstvo a hospodářství. Ekonomika, hospodářství, politika, kultura, obyvatelstvo (náboženství, migrace) a sídla.	Snadná – střední Výhodou je, že je Německo naším sousedním státem a mnoho věcí si mohou žáci odvodit nebo je znají. Jednotlivá témata jsou hodně provázaná. Problémem by mohla být nedostatečná schopnost geograficky myslet (např. spojitost mezi přírodními poměry a rozmístěním obyvatel, lokalizací průmyslu, ...).	Dovednost	Žák <u>porovnává</u> jednotlivé sféry a jejich vzájemnou provázanost, zamýšlí se nad konkrétními podobnostmi či rozdíly s jinými státy. Žák svými slovy <u>hodnotí</u> Německo z hlediska přírodních, hospodářských a společenských poměrů.	Porovnává	Popíše rozdíly či souvvislosti mezi Německem a jinými konkrétními státy (např. USA, ČR) Nalézají souvislosti mezi složkami
					Hodnotí	Podílí se na diskusi ve skupině Odpovídá na návodné geografické otázky Popíše prostorové rozmístění průmyslu a obyvatel v závislosti na přírodních podmínkách.
Z-9-3-03 zvažuje , jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich	Změny hospodářské, ekonomické, ale také společenské. Problém s imigrací (s uprchlíky) – terorismus	Středně– těžké Problémem by mohlo být vysvětlení toho, proč chtějí migranti zrovna do Německa, ale opět je třeba se nad	Dovednost	Žák <u>zvažuje</u> nejzásadnější hospodářské, ekonomické a společenské změny v Německu (minulé, současné i budoucí).	Zvažuje	Analyzuje na mapách migrační proudy, pracuje s dostupnými daty, videy, ... Popíše hospodářskou situaci Německa. Vysvětlí příčiny a vývoj klimatické krize a predikuje

	<p>Diskriminace a rasismus vůči Romům</p> <p>Klimatická krize – skleníkové plyny</p>	<p>problémem hlouběji zamyslet a uvést konkrétní důvody.</p> <p>Jak souvisí klimatická krize s Německem? Je třeba aby žáci tento pojem dobře znali, poté by neměl být problém v identifikaci v Německu.</p>				<p>její vliv do budoucna</p> <p>Třídí a formuluje vlastní myšlenky</p>
<p>Z-9-4-03 zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje</p>	<p>Německo je hospodářská velmoc Evropy a 4. největší na světě</p> <p>Těžba hnědého uhlí (2. na světě), solí, zemního plynu</p> <p>Strojírenství, chemický průmysl, hutnictví</p> <p>Hydroelektrárny</p>	<p>Střední</p> <p>Opět aby mohl žák hodnotit, musí mít povědomí o tom, jakou politiku stát vede, na co se zaměřuje.</p>	<p>Dovednost</p>	<p>Žák <u>zhodnotí</u>, v čem a jak (z hlediska hospodářství) vyniká Německo ve světovém měřítku v porovnání s jinými státy světa.</p>	<p>Zhodnotí</p>	<p>Diskutuje o funkcích N. a jeho významu ve světovém hospodářství i v rámci EU.</p>
					<p>Lokalizuje</p>	<p>Vyhledá, jaké surovinové zdroje Německo má, co těží a v jakých odvětvích průmyslu vyniká.</p>
<p>Z-9-4-04 porovná předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění</p>	<p>Vhodné lok. podmínky pro průmysl (splavné řeky,</p>	<p>Střední</p> <p>Při porovnání různých druhů map (fyzická,</p>	<p>Dovednost</p>	<p>Žák <u>porovná</u> lokalizaci průmyslu (a zemědělství) na různých</p>	<p>Porovná</p>	<p>identifikuje přírodní, ale i socioekonomické vlivy na rozmístění průmyslu</p>

hospodářských aktivit	<p>infrastruktura, prac. síla)</p> <p>Průmysl kolem velkých řek – konurbace v Porúří (Dortmund, Essen, Duisburg)</p> <p>Tzv. Sunbelt (střední Porýní, jižní Bavorsko) - strojírenství</p> <p>Kvalifikovaná pracovní síla, kvalitní produkty</p> <p>Kvalitní zemědělství, ale klesající úroveň</p>	<p>hustota zalidnění, mapa hospodářství, zemědělství) by žáci neměli mít větší problém.</p>		<p>místech v Německu.</p>		<p>najde místa vhodná k lokalizaci průmyslu a zemědělství</p>
-----------------------	---	---	--	---------------------------	--	---

5. CVIČENÍ: Progresivní cíle

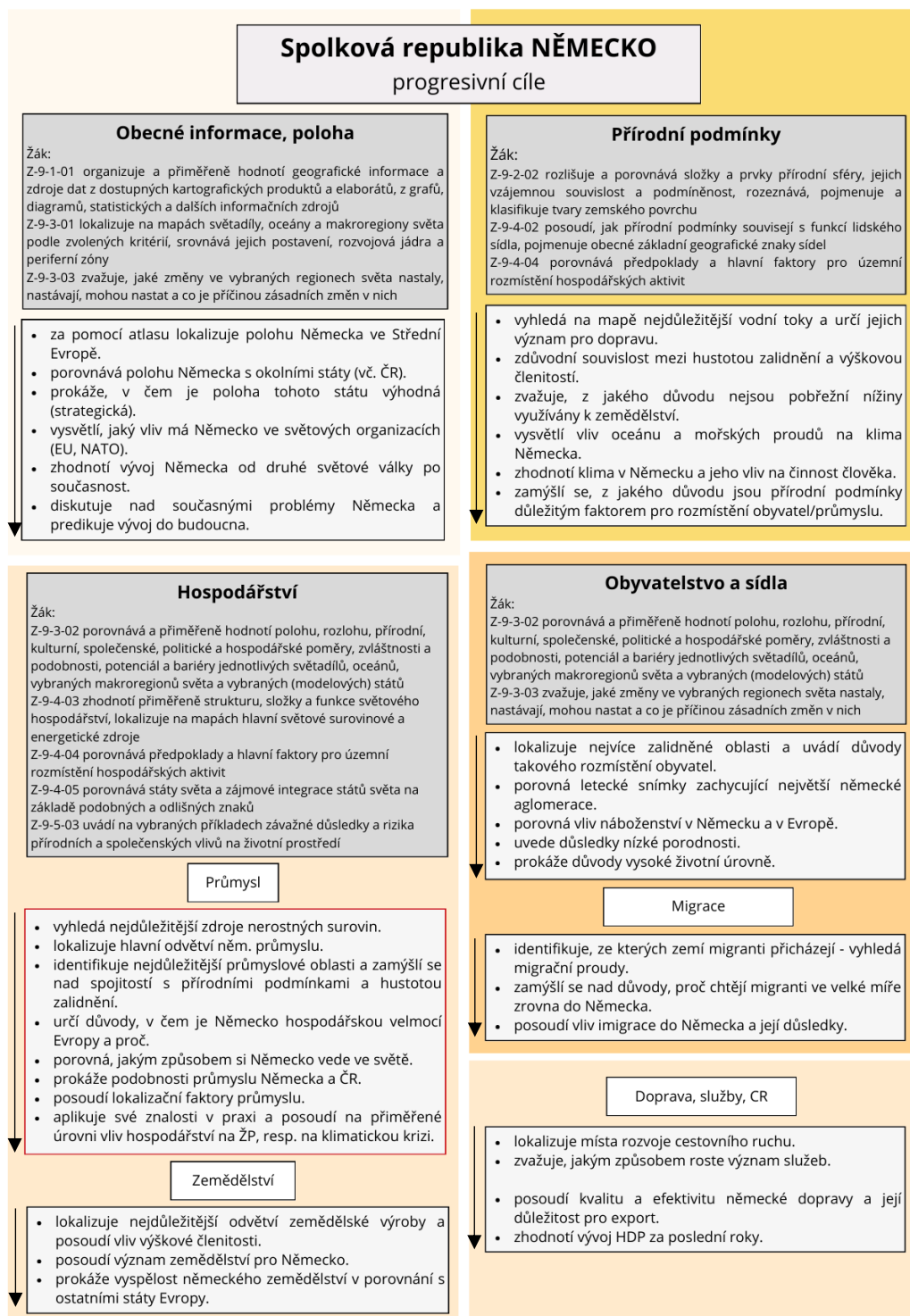

Schéma č. 2: Progresivní cíle (seřazené vzestupně) výuky tématu Německo, zdroj: vlastní tvorba

6. CVIČENÍ: Učební úlohy rozvíjející geografické myšlení

CELKOVÝ POČET UČEBNÍCH ÚLOH V UČEBNICI:		5 (Fraus)			
VÝBER UČEBNÍCH ÚLOH DLE ZAMĚŘENÍ NA: NĚMECKO					
UČEBNÍ ÚLOHA:	KLÍČOVÉ KOMPETENCE JAKO VÝUKOVÁ STRATEGIE:	GEOGRAFICKÉ KONCEPTY:	KORESPONDENCE TEXTU A VIZUÁLIE S ÚLOHOU:	ÚLOHA V PROCESU VÝUKY:	TYP A DRUH ÚLOHY:
				1) SEZNAMOVÁNÍ 2) OSVOJOVÁNÍ 3) PROCVIČOVÁNÍ 4) OVĚŘOVÁNÍ	1) ZNALOSTNÍ 2) BADATELSKÁ 3) ZKUŠENOSTNÍ 4) PÍSEMNÁ 5) ÚSTNÍ
Zhodnoťte přírodní podmínky Německa. Jak se projevují na osídlení a na vzniku průmyslových areálů?	Kompetence k učení „uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků“	Prostor Interpretace	NE	Osvojování	Badatelská
Ukažte na hospodářské mapě hlavní průmyslové oblasti Německa. Který průmysl v nich převládá?	Kompetence k učení „vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení“	Prostor Měřítko	Částečně	Procvičování	Znalostní
Které německé výrobky znáte z našich obchodů?	Kompetence k učení „samostatně pozoruje a experimentuje“	Místo Propojení	NE	Ověřování	Zkušenostní
Pracuj s atlasem a urči: V čem je poloha Německa výhodná?	Kompetence k učení	Prostor Měřítko	ANO	Procvičování	Badatelská

Jaké oblasti jsou nejvíce zalidněné a proč? Zdroj: vlastní	„vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace“				
Pracovní list – těžba hnědého uhlí v ČR x v Německu (práce s internetovým článkem: https://www.evropavdatech.cz/clanek/38-evropa-na-uhli/#article-content) K čemu se uhlí využívá? Jaké další země těží nejvíce hnědého uhlí? Jak je na tom ČR v těžbě hnědého uhlí? V jakých regionech se hnědé uhlí těží? Jaký má/měla těžba uhlí vliv na život obyvatel? Jaký bude vývoj těžby uhlí v budoucnu? Jakou má souvislost těžba hnědého uhlí se změnou klimatu? ... Lze využít: https://faktaoklimatu.cz/temata/energetika Zdroj: vlastní	Kompetence k učení „poznává smysl a cíl učení“ „samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti“ Kompetence k řešení problémů „samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení“ „rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů“	Prostor Propojení/ Čas	ANO	Procvičování, ověřování	Badatelská
Zhlédněte video o imigraci do Německa a odpovězte na otázky: Jaký je důvod přísunu vysokého počtu migrantů zrovna do Německa? Jaké s sebou nese migrace problémy? Potýkají se s nechtěnou migrací i další státy EU? Ze kterých zemí přichází nejvíce uprchlíků? ... Zdroj: vlastní	Kompetence k řešení problémů „samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení“ „rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů“	Prostor Interpretace/ Propojení	ANO	Procvičování	Badatelská

7. CVIČENÍ: Návrh vlastní výuky

Ročník: 8.	Tematický(é) celek(y): Evropský makroregion – Stř. Evropa - Německo	Téma hodiny: Průmysl Německa
 <p>Motivace žáků: <i>stručně popište, proč je téma pro žáky důležité, proč by se žáci měli téma učit a proč by se měli téma učit způsobem, který navrhujete.</i></p> <p><small>Užitečná geografie</small></p>	<p>Německo má jednu z nejvyspělejších ekonomik světa, a je také velkým vývozcem zboží a služeb – průmysl se velkou měrou podílí na tvorbě a růstu jeho HDP. Mimo to je Německo sousedním státem ČR, a je také jeho důležitým obchodním partnerem. Zaměření této hodiny na průmysl tedy není náhodné, navíc dochází k propojování s dalšími tématy jako jsou přírodní podmínky a obyvatelstvo a sídla Německa.</p> <p>Za motivující pro žáky považují mimo jiné i aktivní přístup k výuce, zahrnující jak práci ve skupinách, tak práci s videem a využití tabletů/notebooků v hodině.</p>	
 <p><small>Propojenost studovaného oboru s kurikulárními cíli</small></p>	<p>Očekávané výstupy: <i>uvedete, který OV téma hodiny procvičuje a jak.</i></p> <p>Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů</p> <ul style="list-style-type: none"> - Žák analyzuje různé druhy map, vyhledá požadované informace. <p>Z-9-3-02 porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států</p> <ul style="list-style-type: none"> - Žák hodnotí průmysl modelového státu Německa a jeho lokalizaci vzhledem k přírodním podmínkám a rozmístění obyvatel. <p>Z-9-4-04 porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit</p> <ul style="list-style-type: none"> - Žák uvádí důvody daného rozmístění hospodářských aktivit v Německu. 	
 <p><small>Práce s progresivními cíli</small></p>	<p>Výukové cíle, dovednosti: <i>Musí být konkrétní a měřitelné. Týkají se přímo tematického celku a toho, co bude žák umět po skončení hodiny – pomohou – standardy_ indikátory_019 ve studijních materiálech! Uvedete dále dovednosti, které si žáci během výuky osvojí nebo procvičí – jsou to většinou dovednosti s informacemi.</i></p> <p>Žák aktivně pracuje s atlasem a s různými relevantními internetovými zdroji.</p> <p>Žák hodnotí vliv přírodních podmínek na rozmístění obyvatelstva a průmyslu.</p>	

Žák hodnotí umístění významné německé firmy a vliv průmyslu na životní prostředí.

Klíčové kompetence: *Volíte dle povahy učiva jako výukové strategie. Klíčové kompetence mají kumulativní charakter a jsou jako komplexní situace. Stačí návrh, do kterého logicky budou zapadat cíl a učební úlohy, i hodnocení.*

Propojenost studovaného oboru s kurikulárními cíli

Kompetence k učení – vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace

Kompetence sociální a personální – účinně spolupracuje ve skupině; podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu; přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy; chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu

Kompetence digitální – ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah

Progresivní cíle: sylabus tématu/začlenění do širšího rámce plus provázanost s dalšími tématy.

Práce s progresivními cíli

Stručně začleníte téma hodiny do širšího rámce – na co navazuje, co bude následovat.

Stručně popište aktivní slovesa a postup dosahování osvojení učiva.

Téma se probírá v rámci výuky o evropském makroregionu, konkrétně Střední Evropy. Německo lze využít jako modelový stát pro danou oblast.

Aktivní slovesa: vyhledá, určí, popíše, porovná, zamýšlí se, hodnotí.

Krajina jako laboratoř

Náměty pro terénní výuku: *pokud je to učivo nebo jeho část vhodné pro praktická cvičení v terénu. V případě regionální geografie světa to může být příprava na výlet, ale není nutné u všech zemí!!!*

Hodnocení stojí na začátku plánování výuky

Hodnocení – popis projevů žáků a náročnost učiva: *Stručně vypište projevy žáků, které budete po probrání učiva od žáků očekávat (s tím, že uvedete i dobu, za kterou mohou mít žáci učivo osvojené a jak budete průběžně ověřovat dosahování). Myslete na to, že projevy žáků se musí týkat i klíčových kompetencí.*

Podílí se na diskusi ve skupině, spolupracuje a respektuje názory svých spolužáků, odpovídá na návodné geografické otázky.

Prokazuje dovednost práce s atlasem a s dalšími informačními zdroji.

Vysvětlí důležitost průmyslu v Německu. Popíše prostorové rozmístění průmyslu a obyvatel v závislosti na přírodních podmínkách. Charakterizuje nejvýznamnější průmyslová odvětví a určí konkrétní lokalizační faktory průmyslu.

 <p>Miskoncepce: vypište kritická místa, ve výuce tématu, učiva. Ale i miskoncepce, které mohou žáci výukou nabýt či si mohou do výuky přinášet.</p> <p><small>Práce s progresivními cíli</small></p> <p>Předpokladem pro kvalitní výuku je dovednost práce žáků ve skupinách a práce s tabletem/notebookem, žáci se orientují v atlase a jsou zvyklí na takovýto styl výuky zahrnující aktivní účast.</p> <p>Problém by mohl nastat zejména s časem, jelikož je práce poměrně náročná, avšak záleží na dané třídě a efektivitě její práce (v případě pomalejší třídy lze vynechat sledování videa).</p> <p>Dalším problémem by mohlo být špatné porozumění videu, které je v angličtině (lze ale zapnout titulky v češtině) a je poměrně rychlé (lze zpomalit).</p>	 <p>Mezipředmětové vazby:</p> <p><i>Na které předměty téma navazuje, které propojuje.</i></p> <p>Přírodopis, dějepis</p>
 <p>Individuální přístup:</p> <p><i>Týká se případné diferenciací obtížnosti učiva – výběr pro talentované či slabší žáky – lze řešit učebními úlohami, které musí zvládnout všichni nebo jen část žáků nebo progresivními cíli a způsoby hodnocení.</i></p> <p><small>Práce s progresivními cíli</small></p> <p>Učitel by měl myslet na vhodné rozdělení žáků do skupin, tak aby mohla být výuka opravdu efektivní, a aby se na práci podíleli všichni žáci.</p> <p><small>Hodnocení stojí na začátku plánování výuky</small></p> <p>Učební úlohy rozvíjející geografické myšlení</p>	
<p style="text-align: center;">Scénář hodiny</p> <p><i>(Pozor: v tabulce bude scénář heslovitý, ale pod tabulku dáte konkrétní náplň hodiny – např. pracovní list, otázky, které budete klást žákům např. před a na konci hodiny.)</i></p> <p>Začátek hodiny: Brainstorming – Co všechno víme o Německu?</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktivizační aktivita na úvod – žáci se zamýšlí nad tím, co vše ví o Německu, bez předchozího úvodu učitele - učitel tvoří pojmovou mapu na tabuli, žáci do sešitu (v druhé aktivitě (video) se pojmová mapa rozšiřuje) <p>Video: Geography Now! (https://www.youtube.com/watch?v=wuClZjOdT30) (pouze do času 6.35)</p>	

- žáci shlédnou část videa o Německu, učitel video zastavuje vždy po skončení jednoho tematického celku (Politická geografie, Fyzická geografie)
- žáci dostanou ke každé části zadané maximálně dvě otázky (viz níže), na které odpovídají

Hlavní část hodiny: Pracovní list na téma Průmysl Německa (viz níže)

- žáci pracují v menších skupinkách (cca po třech)
- v první části prokazují dovednost práce s atlasem a s jeho pomocí odpovídají na zadané geografické otázky z PL
- v druhé části si skupiny losují jedno průmyslové odvětví Německa a pracují s tabletem nebo notebookem (podle dispozic školy) na vypracování zadaných otázek (se zaměřením na jednu konkrétní firmu, u níž určují některé lokalizační faktory) – žáci jsou upozorněni na následné prezentování výsledků své práce

Závěr hodiny: Zhodnocení práce ve skupinách, motivace do příští hodiny

Přesah do následující hodiny: vzhledem k časovému nedostatku je pravděpodobné, že prezentace skupin proběhne následující vyučovací hodinu

 <p>Činnosti žáků/žáka <i>Uved'te stručně, jaká činnost po jednotlivá časová období přísluší žákům. Uved'te stručně jakou náročnost učební úlohy zvolíte.</i></p>	 <p>čas <i>Propojenost studovaného oboru s kurikulárními cíli</i></p>	 <p>Metody/ činnost učitele <i>Uved'te stručně, jaká činnost po jednotlivá časová období přísluší učiteli, jaké zvolil metody výuky.</i></p>
<p>5 minut – brainstorming – počáteční aktivita na „rozehřátí“, žáci přemýšlí nad tím, co už o Německu znají, zároveň si vytváří do sešitu pojmovou mapu (lehké)</p> <p>12 minut – sledování videa o Německu, diskuse nad zadanými otázkami (středně těžké)</p> <p>10 minut – spolupráce ve skupině na první části PL – práce s atlasem; následně diskuse společně s učitelem (středně těžké)</p> <p>15 minut – samostatné vypracování 2. části pracovního listu v menších skupinkách, kde probíhá vzájemná efektivní spolupráce, žáci</p>	<p>45 minut (jedna vyučovací hodina s přesahem do následující vyučovací hodiny, kde proběhne prezentace jednotlivých skupin a diskuse)</p>	<p>5 minut – brainstorming – učitel nechá volný prostor žákům, které pouze vybízí k zamyšlení a zapisuje pojmy na tabuli</p> <p>12 minut – učitel zastavuje video po vybraných úsecích a diskutuje s žáky porozumění informací z videa</p> <p>10 minut – rozdělení žáků do skupin, rozdání tabletů/notebooků, PL (prac. listů) a atlasů; kontrola samostatné práce žáků s atlasem a následná diskuse nad zadanými úkoly</p> <p>15 minut – zadání práce na 2. části PL – skupiny si vylosují jedno průmyslové odvětví;</p>

<p>pracují s notebookem/tabletem s vybranými internetovými zdroji (středně těžké)</p> <p>3 minuty – žáci hodnotí svoji práci ve skupinách (spíše lehké)</p>		<p>následuje samostatná práce žáků, kdy učitel chodí po třídě a kontroluje plnění zadaných úkolů a práci s tabletem/notebookem</p> <p>3 minuty – zhodnocení práce žáků a motivace k prezentaci samostatné práce v následující hodině</p>
 Vizualizace prostorových dat Krajina jako laboratoř	<p>Pomůcky: sešit, tabule, interaktivní tabule – video na youtube, pracovní list, atlas, notebook/tablet</p> <p>Příprava učebny: ideální je příprava tabletů/notebooků před hodinou, aby nedocházelo ke zbytečným prodlevám ve výuce</p> <p>Vizuální prostředky: atlas (str. 48, 56, 58, 68), video, internet</p>	
 Hodnocení stojí na začátku plánování výuky Propojenost studovaného oboru s kurikulárními cíli Tvarování profesní identity učitele zeměpisu	<p>Hodnocení výuky – sebereflexe učitele <i>(Pozor není to to samé jako hodnocení výkonu, výsledků žáků nebo průběžného osvojování učiva). Stručně popište, jak budete zjišťovat, zdali vám žáci rozuměli, zdali bylo učivo podáno motivujícím způsobem a bylo žákům jasné). Případně jak byste modifikovali výklad, aby žáci více rozuměli.</i></p> <p>Při výuce bude dbáno na aktivní přístup žáků, po nichž se požaduje aktivní zapojení do diskuse se třídou (odpovídání na geografické otázky) a efektivní práce ve skupině. Jednak probíhá diskuse po každé části hodiny (počáteční diskuse, kladení otázek během sledování videa, diskuse po analýze map). Při těchto diskusích učitel zjišťuje porozumění žáků tématu. V samém závěru hodiny proběhne ještě krátká reflexe, kdy žáci dostanou prostor se vyjádřit k uplynulé vyučovací hodině, taktéž učitel zhodnotí práci žáků.</p>	
 Tvarování profesní identity učitele zeměpisu -----	<p>Praxe – pokud využijete námět pro přípravu výuky na praxi: <i>Po od-vyučované hodině se zamyslete nad svou rolí ve vedení výuky. Zhodnoťte klady a nedostatky, které se při výuce vyskytly. Posuďte, zda se vám podařilo naplnit cíle výuky.</i></p>	

Zde uveďte použité zdroje informací, obrázků a materiálů:

Canva.com

<https://www.youtube.com/watch?v=wuClZjOdT30>

PŘÍLOHY:

Otázky k videu:

Politická geografie: Co vše ovlivnilo dnešní podobu Německa? Jakým způsobem ovlivnilo Německo rozdělení na východ a na západ?

Fyzická geografie: Jak byste popsali přírodní poměry Německa? (rozdělení nížin a pohoří, řeky) Jak se Němci staví k ochraně ŽP? Jaká odvětví průmyslu jste ve videu zachytili? (potravinářský, automobilový, textilní průmysl, elektronika a elektrotechnika, chemický průmysl)

Další otázka/úkol: Zapamatujte si tři zajímavosti o Německu.

Kartičky pro losování průmyslových odvětví:

POTRAVINÁŘSKÝ PRŮMYSL

CHEMICKÝ PRŮMYSL

AUTOMOBILOVÝ PRŮMYSL

**ELEKTRONIKA A
ELEKTROTECHNIKA**

TEXTILNÍ PRŮMYSL

Pracovní list v editovatelné podobě:

https://www.canva.com/design/DAF5jxv2kMA/vyPINjRH576q3KpO1Zd-Sw/edit?utm_content=DAF5jxv2kMA&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=s harebutton

PRŮMYSL NĚMECKA

PRÁCE S ATLASEM

 Určete, které oblasti Německa jsou hospodářsky nejrozvinutější a zaznačte je přibližně do mapy. (str. 58)
.....

 Popište, jak souvisí přírodní podmínky s průmyslem v Německu. (str. 48 nebo str. 68)
.....
.....
.....

 Jak souvisí rozmístění obyvatelstva a sídel s průmyslem? (str. 56)
.....
.....
.....

 MADE IN GERMANY

VYBRANÉ PRŮMYSLOVÉ ODVĚTVÍ: .....

 Jaké nejvýznamnější německé firmy tohoto průmyslového odvětví znáte?
.....

 Vyhledejte 3 zajímavosti o jedné z vybraných firem. Jedná se o firmu: .....
.....
.....

 Určete:
1. Firma leží ve městě: .....
2. Oblast je: a) málo zalidněná   b) středně zalidněná   c) hustě zalidněná
3. Oblast leží: a) v nížinách   b) ve výše položené oblasti
4. Ohodnoťte, zda má firma dobré podmínky pro fungování (z hlediska pracovní síly, dopravy, přírodních podmínek a dostupnosti surovin) : 1 - 2 - 3 - 4 -5

 Jakým způsobem může mít dané průmyslové odvětví vliv na životní prostředí?
.....
.....

Obr. 1: Pracovní list – Průmysl Německa; zdroj: vlastní tvorba

30

ZDROJE

Anděl, J., Bičík, I., Bláha, D. J., & Jánský, B. (2019). *Makroregiony světa. Nová regionální geografie*. Karolinum.

Hübelová, D. & Chalupa, P. (2013). *Zeměpis pro 8. ročník, 1. díl – Evropa* (4. vyd.). Nová škola

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. [online]. Praha: MŠMT, 2021. 164 s. [cit. 2023-11-03]. Dostupné z <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcovy-vzdelavacici-program-pro-zakladni-vzdelavani-rvp-zv/>

Rawling, E., Biddulph, M., Kinder, A., Mitchell, D., Pike, S., Puttick, S., & Roberts, M. (2022). *A framework for the school geography curriculum*. Geography Association.

Spurná, M., Knecht, P. & Hofmann, E. (2022). Pilíře učitelské způsobilosti. Nástroj v přípravě budoucích učitelů geografie. *Geografické informácie*, 26(1), 58–71. <https://www.kggrr.fpvai.ukf.sk/635>